

ਡਿਜੀਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼
ਨ ਅਤੇ
ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ

ਤਤਕਰਾ

- 1 ਕਿਤਾਬ
- 2 ਕਿਤਾਬ-ਰੱਖਣਾ
- 3 ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ
- 4 ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਈ ਲਈ ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ
- 5 ਗੁੱਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ(ਜੀਐਸਟੀ)
- 6 ਵਿੱਤੀ-ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ ਤੱਕ ਸੰਪਰਕ
- 7 ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ

ਤਤਕਰਾ

8

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

9

ਮੁੱਖ ਟੈਕਵੇਅਜ਼

ਉਪਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ

ਮੋਡਿਊਲ ਭਾਗੀਦਾਰ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੁੱਕਕੀਪਿੰਗ, ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ, ਗੁਡਜ਼ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ (ਜੀਐਸਟੀ), ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦੇਸ਼/ਉਮੀਦਾਂ

- ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਬੁੱਕ-ਕੀਪਿੰਗ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਖ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ਭਾਗੀਦਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਣਨਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ।
- ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦੇਸ਼ / ਉਮੀਦਾਂ

- ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ (ਜੀਐਸਟੀ) ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।
- ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਤੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਮਡਿਊਲ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ:
ਡਿਜੀਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼ੀਟ ਹੈ।
- ਬਲੈਂਕ A4 ਸਾਈਜ਼ ਸ਼ੀਟ
- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ
- ਲੈਪਟਾਪ
- ਵਾਈਟਬੋਰਡ
- ਡਸਟਰ
- ਰਾਈਟਿੰਗ ਪੈਨ (ਵਾਈਟਬੋਰਡ ਲਈ)

लेखाकारी

01

ਲੇਖਾਕਾਰੀ

"ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੈਸੇ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਅਮਰੀਕਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪਬਲਿਕ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟਸ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਰਨਲ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਬਹੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਬੈਲੇਂਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਾਈਨਲ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟਾ A/c ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਦੇਣ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ:
- ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਰੀ ਦਾ ਮੂਲ ਕੰਮ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰਥਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਦੇ ਲਾਭ, ਵਿਕਰੀ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਵੈਂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ, ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹਨ।

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਇਹ ਆਮਦਨ-ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਸੇਲਜ਼-ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਹੂਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਉਧਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਨਲੌਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ

- ਰਸਾਲੇ
- ਬਹੀ
- ਕੈਸ਼ਬੁੱਕ
- ਪੈਟੀ ਕੈਸ਼ਬੁੱਕ
- ਬੈਂਕ ਦੀ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਸਟੇਟਮੈਂਟ
- ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਅਕਾਉਂਟ
- ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਮੁਖ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ

ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਕਹੋਲਡਰ ਦੀ ਇਕੁਇਟੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਿੱਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਮੁਖ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ

ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੂੰ P&L ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲਾਭ ਇਸਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਮੁਖ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਕਦੀ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਰ-ਨਕਦੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ; ਨਿਵੇਸ਼, ਸੰਚਾਲਨ, ਅਤੇ ਵਿੱਤ। ਇਹ ਨਕਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਐਮ ਆਈ ਐਸ ਸਿਸਟਮ

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਐਮ ਆਈ ਐਸ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ

- ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ
- ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਐਮ ਆਈ ਐਸ ਸਿਸਟਮ

ਐਮ ਆਈ ਐਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

- ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
- ਵਿੱਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
- ਇਨਵੈਨਟੋਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
- ਪ੍ਰਬੰਧਨੀ ਕੰਟਰੋਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਿਤਾਬ - ਰੱਖਣਾ

02

ਬੁੱਕ-ਕੀਪਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਹੀ ਕਿਤਾਬ ਕੀਪਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਨ, ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ ਦੇ ਤੱਤ

ਰਸਾਲੇ

ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਰਸਾਲਾ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਮ ਜਰਨਲ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਡਬਲ-ਐਂਟਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਖਾਤੇ ਲਈ ਡੈਬਿਟ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਸਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ।

ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੱਤ

ਲੇਜ਼ਰਸ

ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਜ਼ਰ ਸਮੂਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰਸਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੇਜ਼ਰਾਂ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ ਦੇ ਤੱਤ

ਵਿੱਤ ਬਿਆਨ

ਬੈਲੇਸ ਸ਼ੀਟ : ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਦੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਆਮਦਨ ਬਿਆਨ: ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ ਦੇ ਤੱਤ

ਵਿੱਤ ਬਿਆਨ

ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਬਿਆਨ : ਇਹ ਇੱਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ, ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ : ਇਹ ਸਾਲ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਕੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬਰਕਰਾਰ ਕਮਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟ ਦਾ ਚਾਰਟ

- ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਬਹੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੈ ਜੋ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸਮਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਚਾਰਟ ਦੀ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਊਂਟ ਦਾ ਚਾਰਟ

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

- ਨਕਦ
- ਸੈਵਿੰਗ ਖਾਤਾ
- ਪੈਟ ਕੈਸ਼ ਬੈਲੇਂਸ ਅਕਾਊਂਟ
- ਅਕਾਊਂਟ ਰੀਸੀਵੇਬਲ
- ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਫੰਡ
- ਇਨਵੈਨਟਰੀ ਜਾਇਦਾਦ
- ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਬੀਮਾ
- ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਚਾਰਟ

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

- ਕੰਪਨੀ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ
- ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- ਅਕਾਊਂਟ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- ਪੈਰੋਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- ਨੋਟਸ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਚਾਰਟ

ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਇਕੁਇਟੀ

- ਆਮ ਸਟਾਕ
- ਤਰਜੀਹੀ ਸਟਾਕ
- ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਕਮਾਈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਬਜਟ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ

- **ਬਜਟ** – ਇੱਕ ਬਜਟ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- **ਅਨੁਮਾਨ** – ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਡਾਟਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ
ਸਾਫਟਵੇਅਰ

03

ਇੱਕ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੱਲ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਤੀ ਡੇਟਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਫ਼ੈਸ਼ਨਲ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਅਤੇ ਬੁੱਕਕੀਪਿੰਗ ਟੀਮਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈਚਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿਸਟਮ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ, ਸੂਚਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੈਂਡਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਬਿਲਿੰਗ/ ਇਨਵਾਇਸਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ

ਇਨਵਾਇਸਿੰਗ/ਬਿਲਿੰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਿਲਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਕਿਸਮਾਂ

ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪੇਰੋਲ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ, ਕਟੌਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ, ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ, ਟੈਕਸ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਪੇਸਲਿਪਸ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਕਿਸਮਾਂ

ਈ ਆਰ ਪੀ ਸਿਸਟਮ

ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੱਲ ਦੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੰਚਾਲਨ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਤਪਾਦ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਵੰਡ, ਲੇਖਾਕਾਰੀ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੇਖਾ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਆਸਾਨੀ ਅਤੇ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ

ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੂਲ ਗਣਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈਚਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲੀਆ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਨ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਊਟਸੋਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਪਵੇ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਸਹੀ ਅਨੁਮਾਨ

ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਹੱਲ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਉਤਪਾਦਕਤਾ

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ਡ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਪੈਕੇਜ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ

ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਡਿਫਾਲਟ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਗਾਹਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਇਨਵੌਇਸਿੰਗ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਡਾਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਉਹ ਪਾਸਵਰਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਈ ਡੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕੌਣ ਕੀ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਲੇਖਾ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਨਾਮ

- ਟੈਲੀ
- ਜ਼ੁਹੇ ਬੁਕਸ
- ਕਯੁੱਕ ਬੁੱਕਸ ਇੰਡੀਆ
- ਬਿਜ਼ੀ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਾਫਟਵੇਅਰ
- ਪ੍ਰੋਫਿੱਟਬੁੱਕਸ
- ਲੋਜ਼ਿਕ
- ਮਾਰਗ ਈਆਰਪੀ 9+
- ਮਾਈਬੁੱਕ
- ਵਯਪਾਰ
- ਸਰਲ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਈ
ਲਈ ਕਲਾਉਡ
ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ

04

- ਉਦਯੋਗ 4.0 ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਨੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਸੰਚਾਲਨ, ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟੀਮ ਲਈ ਓਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

- ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ-ਏ-ਸਰਵਿਸ (IaaS), ਪਲੇਟਫਾਰਮ-ਏ-ਏ-ਸਰਵਿਸ (PaaS) ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ-ਏ-ਏ-ਸਰਵਿਸ (SaaS) ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਲਾਉਡ ਸੇਵਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਲੈਪਟਾਪ, ਸਮਾਰਟਫੋਨ, ਟੈਬਲੇਟ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਡਾਟਾ ਦੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ

ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਪਾਰਕ ਡੇਟਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਰਕ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਲਾਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਹ ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਈ ਲਈ ਇੱਕ ਸੇਵਾ (SaaS) ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ SMEs ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਮ ਐਸ ਐਮ ਈ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਮੀ, ਚੋਰੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਹੱਲ

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਪਲਬਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੱਕ, ਇਹਨਾਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਆਰ ਐਮ ਹੱਲ ਵਰਗੇ ਫਰੰਟ ਅਤੇ ਬੈਕ-ਆਫਿਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਐਸ ਐਮ ਈ ਨੂੰ ਖਾਸ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਕ੍ਰੈਚ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਐਸ ਐਮ ਈ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਲਾਉਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਡਾਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕਲਾਉਡ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੂਲ ਕੁੰਜੀ ਲੌਗਿਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਬੈਕਅਪ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਟੈਕਸ

05

ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕੀ ਹੈ?

- ਇਹ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਖਪਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲ-ਅਧਾਰਤ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਖਪਤ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਲ ਜੋੜਨ 'ਤੇ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੋਝ ਅੰਤਿਮ ਖਪਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਇੱਕ ਦੋਹਰੀ ਲੇਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੀ ਐਸ ਟੀ (ਸੀਜੀਐਸਟੀ) ਵਸੂਲ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਰਾਜ ਜੀਐਸਟੀ (ਐਸਜੀਐਸਟੀ) ਵਸੂਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ।

ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕੀ ਹੈ?

- ਕੇਂਦਰ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਜੀਐਸਟੀ (ਆਈਜੀਐਸਟੀ) ਵੀ ਵਸੂਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ।
- ਜੀਐਸਟੀ ਇੱਕ ਏਕੀਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਘ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਟੈਕਸ ਸੁਧਾਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸਾਂਝਾ ਟੈਕਸ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕੀ ਹੈ?

- ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਜਾਂ ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰੇਗੀ।
- ਇਸ ਟੈਕਸ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤੋਂ [ਗੁੱਡਜ਼ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੈਕਸ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਜੀਐਸਟੀਐਨ) ਰਾਹੀਂ] ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬੋਝ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਟੈਕਸਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਘਟੀ ਲਾਗਤ ਹੈ।

ਗੁਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਕੀ ਹੈ?

- ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੁਰੰਤ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1% ਤੋਂ 2% ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜੀਡੀਪੀ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਖ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
- ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਲਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- ਵਰਕਸ ਕੰਟਰੈਕਟ, ਸਾਫਟਵੇਅਰ, ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ।
- ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਕੈਸਕੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਪਾਲਣਾ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ - ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਲਟੀਪਲ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਘੱਟ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ।

ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਰਪੱਖਕਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਿਟਰਨ, ਰਿਫੰਡ, ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਲਈ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ।
- ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਔਸਤ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਖਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੀਐਸਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਐਸਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ?

- ਜੀਐਸਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਥੈਸ਼ਹੋਲਡ (ਪੁਰਵ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਐਸਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਥੈਸ਼ਹੋਲਡ ਲਿਮਿਟ ਹੈ।
- ਸੀਜੀਐਸਟੀ/ਐਸਜੀਐਸਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ IGST ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। CGST/SGST ਅਤੇ IGST ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹਨ।

ਜੀਐਸਟੀ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ

ਵੈੱਬਸਾਈਟ- <https://www.gst.gov.in/>

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲਿੰਕ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ:
<https://www.gst.gov.in/help/enrollmentwithgst>

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

- gst.gov.in ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਓ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਓ
- ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਕ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਜੀਐਸਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ (ਜੀਐਸਟੀਆਈਐਨ) ਦੀ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਲੌਗਇਨ ਲਈ ਪਾਸਵਰਡ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

- ਪੈਨ ਕਾਰਡ
- ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ
- ਫੋਟੋਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਮਟਰ / ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤੇ ਦਾ ਸਬੂਤਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਸਬੂਤ
- ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ/ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਚੈੱਕ
- ਡਿਜੀਟਲ ਦਸਤਖਤ
- ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ/ਬੋਰਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਭਰਨਾ

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਕੀ ਹੈ?

- ਇੱਕ ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੀਐਸਟੀ ਇਨਵੌਇਸ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਟੈਕਸ-ਦਾਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਗੇ।
- ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਲਕ ਜੀਐਸਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਆਨਲਾਈਨ ਫਾਈਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਭਰਨਾ

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ GST ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜ ਕੋਡ ਅਤੇ ਪੈਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜ-ਅੰਕਾਂ ਵਾਲਾ GST ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ।
- ਅੱਗੇ, ਜੀਐਸਟੀ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਜਾਓ।
- ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ
- ਰਿਟਰਨ ਡੈਸਬੋਰਡ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਡ੍ਰੌਪ ਡਾਊਨ ਮੀਨੂ ਤੋਂ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਭਰੋ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਪਸ ਕਰੋ।
- ਹੁਣ ਉਹ ਰਿਟਰਨ ਚੁਣੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਫਾਈਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਤਿਆਰ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਜੇਕਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਲੇਟ ਫੀਸ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾਖਲ ਕਰੋ।
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਭਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ 'ਸੇਵ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਖੋਗੇ।
- ਹੁਣ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਬਮਿਟ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਭਰਨਾ

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਿਟਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਕ੍ਰੋਲ ਕਰੋ ਅਤੇ 'ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ' ਟਾਈਲ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। ਫਿਰ, ਨਕਦ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਬਕਾਇਆ ਦੇਖਣ ਲਈ 'ਚੈਕ ਬੈਲੇਂਸ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਨਾਬਾਲਗ ਸਿਰਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕੋ। ਅੱਗੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਫਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ 'ਆਫਸੈੱਟ ਦੇਣਦਾਰੀ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, 'ਓਕੇ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਭਰਨਾ

ਜੀਐਸਟੀ ਰਿਟਰਨ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਚੁਣੋ ਅਤੇ ਡ੍ਰੌਪ ਡਾਊਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ। ਹੁਣ ਡੀਐਸਸੀ ਵਾਲੇ ਫਾਈਲ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਜਾਂ 'ਈਵੀਸੀ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਫਾਰਮ' ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਪ੍ਰੋਸੀਡ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਤ ਜੀਐਸਟੀ ਲਈ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਜੀਐਸਟੀ ਆਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ

ਚਲਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ GST ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ GST ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ:

1. <https://www.gst.gov.in/> URL ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੋ। GST ਹੋਮ ਪੇਜ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
2. ਵੈਲਿਡ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੀਐਸਟੀ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ।
3. ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਚਲਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੋ। ਸੇਵਾਵਾਂ > ਭੁਗਤਾਨ > ਚਲਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਕਮਾਂਡ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
4. ਸੀਪੀਆਈਐਨ ਲਿੰਕ ਚੁਣੋ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।

CII

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

- ਉਹ ਬੈਂਕ ਚੁਣੋ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।
- ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਚੈਕਬਾਕਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।
- ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

ਕਰੈਡਿਟ/ ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਗੇਟਵੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਵਿੱਚ, ਭੁਗਤਾਨ ਗੇਟਵੇ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ।
- ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਚੈਕਬਾਕਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ.
- ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

ਓਵਰ-ਦੀ-ਕਾਊਂਟਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

- ਪੇਮੈਂਟ ਮੋਡਸ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, ਓਵਰ ਦ ਕਾਊਂਟਰ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਮੋਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੋ।
- ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਚੁਣੋ ਜਿੱਥੇ ਨਕਦ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।
- ਨਕਦ/ਚੈੱਕ/ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਚੁਣੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

- d. ਜਨਰੇਟ ਚਲਾਨ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ.
- e. ਚਲਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਆਊਟ ਲਓ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਜਾਓ।
- f. ਚਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਕਦ/ਚੈੱਕ/ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ।
- g. ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੀਐਸਟੀ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

NEFT/ RTGS ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

- ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, NEFT/RTGS ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡ ਵਜੋਂ ਚੁਣੋ।
- ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਡ੍ਰੌਪ-ਡਾਊਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਚੁਣੋ।
- ਜਨਰੇਟ ਚਲਾਨ ਬਟਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
- ਚਲਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਆਊਟ ਲਓ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਜਾਓ। ਮੈਂਡੇਟ ਫਾਰਮ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

e. ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕ/ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਚੈੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਖਾਤਾ ਡੈਬਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

f. ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ RBI <2 ਘੰਟੇ> ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ।

g. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਈ-ਮੇਲ ਜਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (UTR) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ UTR ਨੂੰ GST ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ NEFT/RTGS CPIN ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਚਲਾਨ ਹਿਸਟਰੀ 'ਤੇ ਜਾਓ ਅਤੇ CPIN ਲਿੰਕ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ। UTR ਦਾਖਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ NEFT/RTGS ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰੋ।

ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣੋ

- h. ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ GST ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- i. ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਛੋਟੇ/ਵੱਡੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੈਸ਼ ਲੇਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ

ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਐਸਟੀ ਦਰ ਸਲੈਬ (ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ)

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਦੁੱਧ, ਛੱਖਣ, ਦਹੀਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਹਿਦ, ਆਟਾ, ਬੇਸਨ, ਬਰੈੱਡ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲੂਣ, ਗੁੜ, ਹਲਦੀ ਹੋਈ ਅਨਾਜ, ਤਾਜ਼ੇ ਮੀਟ, ਮੱਛੀ, ਚਿਕਨ, ਅੰਡੇ, ਸਮੇਤ। ਬਿੰਦੀ, ਸਿੰਦੂਰ, ਕਾਜਲ, ਚੂੜੀਆਂ, ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸਟੈਂਪ, ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ, ਛਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ, ਜੂਟ ਅਤੇ ਹੈਂਡਲੂਮ, INR 1000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਟੈਰਿਫ ਵਾਲੇ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲੌਜ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ

5% GST ਦਰ ਸਲੈਬ

14% ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿੱਚ INR 1000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ INR 500 ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਜੁੱਤੇ, ਪੈਕਡ ਫੂਡ ਆਈਟਮਾਂ, ਕਰੀਮ, ਸਕਿਮਡ ਮਿਲਕ ਪਾਊਡਰ, ਬ੍ਰਾਂਡਡ ਪਨੀਰ, ਫਰੇਜ਼ਨ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਕੌਫੀ, ਚਾਹ, ਮਸਾਲੇ, ਪੀਜ਼ਾ ਬਰੈੱਡ, ਰੱਸਕ, ਸਾਬੂਦਾਣਾ, ਕਾਜੂ ਗਿਰੀ, ਸ਼ੈੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।, ਸੌਰੀ, ਬਰਫ਼, ਫਿਸ਼ ਫਿਲੇਟ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਕੋਲਾ, ਦਵਾਈ, ਅਗਰਬੱਤੀ (ਯੂਪ ਸਟਿਕਸ), ਡਾਕ ਜਾਂ ਮਾਲ ਟਿਕਟ, ਖਾਦ, ਰੇਲ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ, ਛੋਟੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਅਤੇ ਹੋਰ।

Confederation of Indian Industry

Digital Saksham

ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ

12% ਜੀਐਸਟੀ ਸਲੈਲ

17% ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫ੍ਰੇਜ਼ਨ ਮੀਟ ਉਤਪਾਦ, ਮੱਖਣ, ਪਨੀਰ, ਘਿਓ, ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਚਰਬੀ, ਸੰਸੇਜ, ਫਲਾਂ ਦੇ ਜੁਸ, ਨਮਕੀਨ, ਕੈਚੱਪ ਅਤੇ ਸਾਸ, ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਦਵਾਈਆਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਰੀਐਜੈਂਟਸ, ਸੈਲਫੋਨ, ਚਮਚੇ, ਕਾਂਟੇ, ਟੁੱਥ ਪਾਊਡਰ, ਛੱਤਰੀ, ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ, ਐਨਕਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਖੇਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਣ, ਸ਼ਤਰੰਜ ਬੋਰਡ, ਕੈਰਮ ਬੋਰਡ, ਲੂਡੋ, 1000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਲਿਬਾਸ, ਨਾਨ-ਏਸੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਲਾਸ ਏਅਰ ਟਿਕਟ, ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਟਰੀ, ਕੰਮ ਦੇ ਠੇਕੇ ਆਦਿ 12% ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੀ.ਐੱਸ.ਟੀ.

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ

18% ਜੀਐਸਟੀ ਸਲੈਟ ਰੇਟ

43% ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਾਸਤਾ, ਬਿਸਕੁਟ, ਕੌਰਨਫਲੇਕਸ, ਪੇਸਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਕ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਜੈਮ, ਸੂਪ, ਆਈਸ ਕਰੀਮ, ਮੇਅਨੀਜ਼, ਮਿਕਸਡ ਮਸਾਲੇ ਅਤੇ ਸੀਜ਼ਨਿੰਗ, ਮਿਨਰਲ ਵਾਟਰ, 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ ਜੁੱਤੇ, ਕੈਮਰਾ, ਸਪੀਕਰ, ਮਾਨੀਟਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ, ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ, ਟਿਸ਼ੂ, ਸੈਨੇਟਰੀ ਨੈਪਕਿਨ, ਨੋਟਬੁੱਕ, ਸਟੀਲ ਉਤਪਾਦ, ਹੈਂਡਗੇਅਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਅਲਮੀਨੀਅਮ ਫੋਇਲ, ਬਾਂਸ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ, ਏਸੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਪਰੋਸਦੇ ਹਨ, ਪੰਜ-ਸਿਤਾਰਾ ਅਤੇ ਲਗਜ਼ਰੀ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਟੈਲੀਕਾਮ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਆਈਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਬ੍ਰਾਂਡਡ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਦਿ। 18% ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ.

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ

28% ਜੀਐਸਟੀ ਸਲੈਟ ਰੇਟ

19% ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਿਊਇੰਗ ਗਮ, ਬੀੜੀ, ਗੁੜ, ਚਾਕਲੇਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਕੋ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਕਲੇਟ ਨਾਲ ਲੇਪ ਕੀਤੇ ਵੈਫਲਜ਼ ਅਤੇ ਵੇਫਰ, ਪਾਨ ਮਸਾਲਾ, ਐਰੇਟਿਡ ਵਾਟਰ, ਨਿੱਜੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਓਡੋਰੈਂਟਸ, ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕਰੀਮ, ਸ਼ੇਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ੈਂਪੂ, ਡਾਈ, ਸਨਸਕ੍ਰੀਨ, ਪੇਂਟ, ਵਾਟਰ ਹੀਟਰ, ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ, ਤੋਲਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ, ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ, ਵੈਕਿਊਮ ਕਲੀਨਰ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, 5-ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਸਟੇਅ, ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਾਟਰੀ ਅਤੇ 100 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ 28% ਜੀਐਸਟੀ ਸਲੈਬ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ -
ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ

06

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼

ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ-ਬਚਤ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸੇਵਾ ਵਾਲੀਆਂ ਆਬਾਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰਸਮੀ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੈ ਜੋ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਜੀਟਲ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ

ਉਹ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਵਾਈਸ

ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਵਾਈਸਾਂ (ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਆਦਿ) ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਯੰਤਰ (ਭੁਗਤਾਨ ਕਾਰਡ, ਆਦਿ) ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਵਾਈਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਆਇੰਟ-ਆਫ-ਸੇਲ (ਪੀਓਐਸ) ਟਰਮੀਨਲ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਰਿਟੇਲ ਏਂਜ਼ਟ

ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਵਾਈਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਟੇਲ ਏਂਜ਼ਟ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ("ਕੈਸ਼-ਇਨ") ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਕਦ ("ਕੈਸ਼-ਆਊਟ") ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਜੀਟਲ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ - ਕ੍ਰੈਡਿਟ, ਬੱਚਤ, ਬੀਮਾ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਡੇਟਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (DFS) ਈਕੋਸਿਸਟਮ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕਾਈ

- ਬੈਂਕ
- ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ
- ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਾਂ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਫੰਡ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ

- ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ
- ਬਿਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ
- ਸੈਂਡਿੰਗ/ਰਸਿਵਿੰਗ
- ਉਧਾਰ
- ਸੇਵਿੰਗ
- ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋਖਮਾ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨਾ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (DFS) ਈਕੋਸਿਸਟਮ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤ ਸੇਵਾਵਾਂ

- ਅਕਾਊਂਟ ਲੈਣ-ਦੇਣ
- ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਸੇਵਿੰਗ ਅਕਾਊਂਟ
- ਨਿਵੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਲੋਨ
- ਬੀਮਾ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ

ਖਪਤਕਾਰ

- ਵਪਾਰੀ
- ਕਾਰੋਬਾਰ
- ਸਰਕਾਰ
- ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮੂਹ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਜੀਟਲ ਬੈਂਕਿੰਗ

ਡਿਜੀਟਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਬੈਂਕ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲੈਪਟਾਪ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟਫੋਨ/ਟੈਬਲੇਟ 'ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ::

- ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ
- ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ
- ਚੈੱਕ ਬੁੱਕ ਆਰਡਰ ਕਰਨਾ
- ਪਾਸਕੋਡ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸੇਵਿੰਗ

ਬੱਚਤ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਡਿਸਪੋਸੇਬਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਦ ਜਾਂ ਨਕਦ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਰਪਲੱਸ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਪੋਜਿਟ

ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਪੈਸਾ। ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਲੋਨ

ਟਰਮ ਲੋਨ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਰਿਣਦਾਤਾ-ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ-ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਕਮ ਦੀ ਐਡਵਾਂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚੇ, ਵਿਆਜ, ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੂਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਿਣਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਮਾਂਦਰੂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾ

ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ - ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਲਈ। ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਿਸਮਾਂ ਆਟੋ, ਸਿਹਤ, ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਬੀਮਾ

ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਾਰੰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਬੈਂਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਬੈਂਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ (ਖੇਤਰੀ ਪੇਂਡੂ ਬੈਂਕਾਂ ਸਮੇਤ), ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਬੈਂਕਾਂ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ/ਏਕੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਫੈਕਟਰਿੰਗ

ਫੈਕਟਰਿੰਗ ਫਾਈਨੈਂਸਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ("ਫੈਕਟਰ") ਨੂੰ ਛੂਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵੇਚਦੀ ਹੈ। ਫੈਕਟਰਿੰਗ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਫੈਕਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਦੋ ਕਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਫੈਕਟਰਿੰਗ

ਘਰੇਲੂ ਫੈਕਟਰਿੰਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਅਸਾਈਨਰ: ਮਾਲ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜੋ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬੈਂਕ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਰਜ਼ਦਾਰ: ਵਸਤੂਆਂ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਕਾਰਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਪੁਰਦਗੀ: ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਅਸਾਈਨ ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਇਨਵੌਇਸਾਂ ਲਈ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਧਾਰਤ ਉਧਾਰ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਡੇਟਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਡੇਟਾ, ਗਾਹਕ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਦਿ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-
ਦੇਣ

07

ਕਾਰਡ ਭੁਗਤਾਨ - ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ

- ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੋਡ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਕਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਰਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਡ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਉਦਾਹਰਨ - ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ, ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਡ - ਕਿਸਤ ਕਾਰਡ, ਵਪਾਰਕ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਲੈਪਟਾਪ, ਟੈਬਲੇਟ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ (NEFT)

- NEFT ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (RBI) ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਦਾ ਨਾਮ, ਖਾਤਾ ਕਿਸਮ (ਬਚਤ ਆਦਿ), ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਸਟਮ ਕੋਡ (IFSC) ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਗ੍ਰੋਸ ਸੈਟਲਮੈਂਟ (RTGS)

RTGS ਇੱਕ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨਾ; 'ਗ੍ਰੋਸ ਸੈਟਲਮੈਂਟ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। RTGS ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹਨ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ

ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾ (IMPS)

IMPS ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਜੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੇਮੈਂਟਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (NPCI) ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 24x7 ਤਤਕਾਲ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ATM ਅਤੇ SMS ਵਰਗੇ ਕਈ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੇਮੈਂਟ ਇੰਟਰਫੇਸ (UPI)

ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੇਮੈਂਟਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (NPCI), UPI ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। UPI ਸਹਿਜ ਫੰਡ ਰੁਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ "ਪੀਅਰ ਟੂ ਪੀਅਰ" ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਧਾਰ ਸਮਰਥਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (AEPS)

AEPS ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜੋ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਾਰਸਪੋਂਡੈਂਟ (BC)/ਬੈਂਕ ਮਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾ PoS (ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਸੇਲ / ਮਾਈਕਰੋ ਏਟੀਐਮ) 'ਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਇੰਟਰਓਪਰੇਬਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਈ-ਵਾਲਿਟ

ਈ-ਵਾਲਿਟ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਪੇਡ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਸਟੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

08

ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰੋ -

<https://udyamregistration.gov.in/Government-India/Ministry-MSME-registration.htm>

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯੋਗ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ

ਉਦਯੋਗ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਮੱਧਮ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ MSME ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੌਖ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਵਰੇਜ ਤੱਕ ਆਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੌਖ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਯੋਗ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੋਰਟਲ -

ਨਵੇਂ ਉੱਦਮੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ MSME ਜਾਂ EM-II ਦੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਲਿੰਕ -

<https://udyamregistration.gov.in/UdyamRegistration.aspx>

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

ਉਦਯਮ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰੋ (ਮੁੜ-ਰਜਿਸਟਰ) For those having

UAM ਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ -

<https://udyamregistration.gov.in/UdyamRegistrationExist.aspx>

ਸਹਾਇਕ ਫਾਈਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ UAM ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ - -

https://udyamregistration.gov.in/Udyam_AssistedMigration.aspx

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜੀਟਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਫਤ ਹੈ, ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸੂਚੀ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਵੇਖੋ -

https://udyamregistration.gov.in/docs/Benefits_of_UR.pdf

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਲੋੜਾਂ

- ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ
- ਪੈਨ ਅਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਨੰਬਰ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਉਦਯਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭ

- ਕਿਸੇ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਲਈ ਸਥਾਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ
- MSME ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਜ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- MSME ਤਰਜੀਹੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- Udyam ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ MSME ਨੂੰ MSME ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਾਰੰਟੀ ਸਕੀਮ, ਜਨਤਕ ਖਰੀਦ ਨੀਤੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Getting started with

Download UPI App
from PlayStore

Install in Phone

Set App Login

Set M-PIN

Add your
bank account/s

Create virtual address

Start transacting
using UPI

**Welcome to UPI - the
Future of Payments**

ਮੁੱਖ ਟੇਕਵੇਅਜ਼

09

ਮੁਖ - ਟੇਕਵੇਅਜ਼

- ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੁੱਕ-ਕੀਪਿੰਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ, ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਿਟਰਨ, ਰਿਫੰਡ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗਤ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ।

ਮੁਖ ਟੇਕਵੇਅਜ਼

- ਵਿੱਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਆਈਡੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (ਕੇਵਾਈਸੀ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ, ਲਾਗਤ ਘਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

पंन द्वास!!!

